

KIRJALLINEN KYSYMYS 501/2012 vp

ATACMS M-39 Block 1A -ohjusten hankinta Yhdysvalloista

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen puolustusvoimien mittavat materiaalihankinnat näyttävät saavan jatkoa. Pentagon hyväksyi 6.6.2012 uusien maasta maahan laukaistavien (Army Tactical Missile Systems M-39 Block 1A) ATACMS-ohjusten toimituksen Suomelle. Ohjusten kantomatka on 300 km, ja ne voidaan tarvittaessa varustaa vaikkapa ydinkärjillä. Ne osuvat mm. senttimetrin tarkkuudella kohteeseensa, ja konventionaalisella varustuksellaan-kin tuhovoima on valtava.

Ensimmäisten ohjusten tilauserä sisältää johtojärjestelmän ja 70 ohjusta. Ne maksavat 132 000 000 USA:n dollaria eli noin sata miljoonaa euroa. Ohjukset toimittaa Suomelle Lockheed Martin Missiles Ltd.

Tiedustelen asianomaiselta ministeriltä hankinnan perusteluja Suomen puolustuskyvyn ja turvallisuuspoliittisen aseman kannalta sekä hankinnan aikataulua ja kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Pyydän ministeriä myös arvioimaan järeiden hyökkäysaseiden hankintapäätösten ja Venäjän asevoimien komentajan kenraali Nikolai Makarovin äsken esittämien arvioiden yhteyttä.

On valitettavaa, että Suomen merkittävistä materiaalihankinnoista, joilla on kiistattomia vaikutuksia myös maamme turvallisuuspoliittiseen asemaan ja ympäristöön, ei käydä avointa keskustelua edes eduskunnassa. Nyt esillä olevien ohjushankintojen osalta näyttää vallitsevan sama vaikenemiskäytäntö kuin Horneteihin asennettavien JASSM ilmasta maahan -ohjusten hankintapäätöksen yhteydessä.

Ote DFA:n lehdistötiedotteesta: Finland intends to use these defense articles and services to expand its existing army architecture and improve its self-defense capabilities. This will contribute to the Finnish Defense Forces' goal of modernizing its capability while further enhancing interoperability between Finland, the United States, and other allies. http://www.dsca.osd.mil/PressReleases/36-b/2012/Finland_12-25.pdf, <http://www.army-technology.com/news/newsfinland-orders-m-39-block-1a-atacms-united-states/>.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mikä on ATACMS M-39 Block 1A -ohjushankintojen merkitys Suomen puolustuskyvyn ja turvallisuuspoliittisen aseman kannalta,

mikä tulee olemaan hankinnan aikataulu ja mitkä ovat sen taloudelliset vaikutukset ja

miten ministeri arvioi Suomen ohjushankintojen (JASSM ja ATACMS) ja Venäjän asevoimien komentajan kenraali Nikolai Makarovin äsken esittämien Suomen turvallisuuspoliittista asemaa koskevien näkemysten yhteyttä?

KK 501/2012 vp — Jyrki Yrttiaho /vr ym.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2012

Jyrki Yrttiaho /vr
Markus Mustajärvi /vr

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitaneet asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jyrki Yrttiahon /vr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 501/2012 vp:

Mikä on ATACMS M-39 Block 1A -ohjushankintojen merkitys Suomen puolustuskäytön ja turvallisuuspoliittisen aseman kannalta,

mikä tulee olemaan hankinnan aikataulu ja mitkä ovat sen taloudelliset vaikutukset ja

miten ministeri arvioi Suomen ohjushankintojen (JASSM ja ATACMS) ja Venäjän asevoimien komentajan kenraali Nikolai Makarovin äsken esittämien Suomen turvallisuuspoliittista asemaa koskevien näkemysten yhteyttä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Joukkojen kyky kauaskantoiseen tulenkäyttöön perustuu vuoden 2004 valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjauksiin. Kyseisessä selonteossa todetaan, että "Maavoimien tulee kyetä puolustukseen koko valtakunnan alueella, elintärkeiden kohteiden suojaamiseen, virka-avun antamiseen muille viranomaisille sekä sotilaallisten hyökkäysten ennaltaehkäisyyn ja torjumiseen muiden puolustushaarojen tukemana. Alueellisilla joukoilla valvotaan maa-alueet, suojataan yhteiskunnan keskeinen infrastruktuuri ja pidetään tärkeät alueet. Maahan tunkeutuneet hyökkääjät lyödään valtakunnallisesti käytettävillä operatiivisilla joukoilla, joita tuetaan kauaskantoisella tulella" (VNS 2004, s.106). Edelleen vuoden 2004 selonteossa

todetaan, että "Maavoimien iskukykyä kehitetään hankkimalla raskaita raketinheittämiä asevaikutuksen ulottamiseksi vastustajan operatiiviseen syvyyteen. Tykistölle hankitaan erikoisampumatarvikkeita alue- ja pistemaalien tulittamiseen ja ilmavoimille luodaan kyky ilmasta-maahan toimintaan" (VNS 2004, s. 108).

Parhaillaan harkinnassa oleva puolustusvoimien tykistöohjusten (ATACMS Army Tactical Missile System) hankinta liittyy maavoimien operatiivisen tulenkäytön ja kaukovaikuttamisen kehittämishankkeeseen, jossa tutkitaan erilaisia tykistön tulenkäytön tehostamiseen liittyviä ammusvaihtoehtoja.

ATACMS-ohjus on tarkoitettu raskaan raketinheittäimen (MLRS) kaukovaikutteiseksi aseeksi. Järjestelmä soveltuisi Suomelle käytettynä Hollannista ostetun raketinheitinjärjestelmän kokonaisuuteen ja laajentaisi sen ammusvalikoimaa. Järjestelmä lisäisi kenttätykistön tulenkäytön ulottuvuutta merkittävästi ja siten osaltaan parantaisi maanpuolustuksen materiaalista suorituskykyä.

Hankinta on maiden hallitusten välistä kauppaa (Foreign Military Sales, FMS). Tietyt tuotteet on määritelty Yhdysvalloissa kuuluvan yksinomaan hallitusten välisen kaupan kategoriaan. Suomi on viime vuonna pyytänyt Yhdysvaltain hallitukselta tarjousta asiassa, ja hankinta on tällä hetkellä arviointi- ja valmisteluvaiheessa puolustusvoimissa. Hankintapäätös olisi tarkoitus tehdä tämän vuoden aikana.

Asia on ollut äskettäin Yhdysvaltain kongressin käsittelyssä ja tullut näin julkiseksi. Julkistetut lukumäärätiedot (70 kpl) ovat vientiluvan kohteena oleva maksimimäärä, ja Suomelle todennäköinen hankittava määrä olisi tätä pienempi.

Mahdollinen hankinta tapahtuisi puolustushallinnon materiaalihankintoihin budjetoiduilla varoilla. Koska hankinta liittyy jo aiemmin hankittuun raketinheitinkokonaisuuteen, tykistöohjushankinta ei aiheuta laajamittaisempia taloudellisia seurannaisvaikutuksia. Hankinnan kokonais-

vaikutukset selvitetään normaaliin tapaan hankinnan valmistelussa.

Ohjushankinnoissa (JASSM ja ATACMS) on kyse pitkän aikavälin puolustusmateriaalihankkeista eikä asialla ole yhteyttä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan.

Helsingissä 26 päivänä kesäkuuta 2012

Puolustusministeri Stefan Wallin

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 501/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Jyrki Yrttiaho /vg m.fl.:

Vilken betydelse har anskaffningen av ATACMS M-39 Block 1A -robotar med tanke på Finlands försvarsförmåga och säkerhetspolitiska ställning,

vilken kommer tidtabellen för anskaffningen att vara och

vilka är de ekonomiska konsekvenserna av den och hur bedömer ministern sambandet mellan Finlands robotanskaffningar (JASSM och ATACMS) och de synpunkter gällande Finlands säkerhetspolitiska ställning som kommendören för den ryska vapenmakten general Nikolai Makarov nyligen förde fram?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Truppernas förmåga till fjärrverkande bruk av eld baserar sig på riktlinjerna i statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse från år 2004. I redogörelsen konstateras följande: "Armen skall ha förmåga att försvara riket på hela dess område, att skydda de livsviktiga funktionerna, att ge handräckning till andra myndigheter samt att med stöd av de övriga försvarsgrenarna förhindra och avvärja militära anfall. Med hjälp av de territoriella trupperna övervakas landområdena, skyddas samhällets centrala infrastruktur och hålls de viktiga områdena. En angripare som trängt in i landet slås tillbaka med de operativa trupper som används på riksomfattande nivå och som ges stöd av fjärrverkande eld."

(SRR 2004, s. 107). Vidare konstateras det i redogörelsen från år 2004 att "arméns slagförmåga utvecklas genom anskaffning av tunga salvpjäser för att verkningarna av vapnen skall kunna nå in i motståndarens operativa djup. Till artilleriet anskaffas specialammunition för beskjutning av yt- och punktmål och flygvapnet förses med markmålskapacitet." (SRR 2004, s. 108).

Anskaffningen av artillerirobotar (ATACMS Army Tactical Missile System) till försvarsmakten, som är aktuell just nu, hänför sig till ett projekt som gäller utvecklande av arméns operativa bruk av eld och fjärrverkan. I detta projekt undersöks olika projektilalternativ som anknyter till en effektivisering av artilleriets bruk av eld.

ATACMS-roboten är avsedd som ett fjärrverkande vapen för tunga salvpjäser (MLRS). Systemet lämpar sig för Finland när det används i den helhet som utgörs av det från Holland köpta salvpjässystemet och det breddar utbudet av projektiler i detta system. Systemet utökar i betydande grad räckvidden för fältartilleriets bruk av eld och förbättrar därmed för sin del försvarets materiella prestationsförmåga.

Anskaffningen är handel mellan ländernas regeringar (Foreign Military Sales, FMS). Vissa produkter har i Förenta staterna definierats som hörande till kategorin för handel som görs enbart mellan regeringar. Finland bad i fjol Förenta staternas regering om en offert i saken, och anskaffningen har nu nått utvärderings- och beredningsfasen vid försvarsmakten. Syftet är att beslut om anskaffning ska fattas i år.

Ärendet har nyligen behandlats av Förenta staternas kongress och därmed blivit offentligt. De uppgifter om antal som offentliggjorts (70 st) är det maximiantal som är föremål för exporttill-

stånd, och det antal som sannolikt skaffas till Finland kommer att vara lägre än detta.

Den eventuella anskaffningen görs med de medel som budgeterats för försvarsförvaltningens materielanskaffningar. Eftersom anskaffningen anknyter till en redan tidigare anskaffad salvpjäshelhet, orsakar anskaffningen av artillerirobotar inga storskaligare ekonomiska konsek-

venser. De totala verkningarna av anskaffningen reds ut på normalt sätt vid beredningen av anskaffningen.

I robotanskaffningarna (JASSM och ATACMS) är det frågan om långsiktiga försvarsmaterielprojekt och saken har inget samband med Finlands säkerhetspolitiska ställning.

Helsingfors den 26 juni 2012

Försvarsminister Stefan Wallin